

XXIAdults

Adaptation of the adult educational system to the XXI Century

Προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος ενηλίκων στον 21^ο αιώνα

Ψηφιακές δεξιότητες και ηλεκτρονική μάθηση για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) και τους ενήλικους εκπαιδευόμενους στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFISSIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Όνομα της Καλής Πρακτικής

Ψηφιακές Δεξιότητες & Ηλεκτρονική Μάθηση για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και Ενήλικες στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη
(Ενημερωτικό Δελτίο ETF, 2019)

Σύνοψη της Πρακτικής

Σύντομη, εύκολα κατανοητή περίληψη: Ποια είναι η πρακτική, για ποιον και για ποιο σκοπό;

Η πρωτοβουλία **Ψηφιακές Δεξιότητες και Διαδικτυακή Μάθηση (DOL)**, η οποία τεκμηριώνεται στο **ενημερωτικό δελτίο του ETF 2019**, είχε ως στόχο τον εκσυγχρονισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) και της εκπαίδευσης ενηλίκων στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, εισάγοντας μεθόδους **ανάπτυξης ψηφιακών ικανοτήτων και διαδικτυακής/μικτής μάθησης**. Η πρακτική εφαρμόστηκε σε συνεργασία με **κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων και ιδιωτικούς οργανισμούς πληροφορικής όπως η Bit Alliance**, εστιάζοντας στη **γεφύρωση του αυξανόμενου χάσματος ψηφιακών δεξιοτήτων** στην αγορά εργασίας. Συνδύασε την **ανάπτυξη ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, τη μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών και την πρακτική εκπαίδευση των εκπαιδευόμενων**. Οι εκπαιδευτικοί εκπαιδεύτηκαν στην **ψηφιακή παιδαγωγική, τη χρήση Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (LMS) και τη δημιουργία περιεχομένου**, αποτελώντας «ψηφιακούς πρωταθλητές» που καθοδήγησαν ομοτίμους τους.

Η πρωτοβουλία παρείχε **ευκαιρίες μικτής και ευέλικτης μάθησης** για ποικίλες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων **φοιτητών ΕΕΚ, ανέργων ενηλίκων, γυναικών και άλλων ευάλωτων πληθυσμών**, βελτιώνοντας την **πρόσβαση στη δια βίου μάθηση** και αυξάνοντας την **απασχολησιμότητα σε θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τις ΤΠΕ και σε θέσεις εργασίας γραφείου**. Η πρακτική μάθηση που βασίζεται σε εργασίες, όπως ο **βασικός προγραμματισμός, η δημιουργία παρουσιάσεων και τα διαδικτυακά έργα συνεργασίας**, βοήθησε τους συμμετέχοντες να αποκτήσουν **άμεσα δεξιότητες σχετικές με τον χώρο εργασίας**. Οι **παράγοντες επιτυχίας** περιλάμβαναν τις **συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, την ισχυρή ευθυγράμμιση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και την πρόσβαση χωρίς αποκλεισμούς**, ενώ το ενημερωτικό δελτίο του ETF χρησίμευσε ως **εργαλείο άσκησης πολιτικής** που ενθάρρυνε την ενσωμάτωση των ψηφιακών δεξιοτήτων στις εθνικές εκπαιδευτικές στρατηγικές.

Συνολικά, αυτή η καλή πρακτική **ενίσχυσε τις ψηφιακές ικανότητες, βελτίωσε την ποιότητα της διδασκαλίας και συνέβαλε σε ένα πιο συμπεριληπτικό και έτοιμο για το μέλλον σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη**.

Περιγραφή της Πρακτικής – τουλάχιστον 2000 χαρακτήρες

1) Πλαίσιο / Ιστορικό

Ποια ήταν η αρχική ανάγκη ή το πρόβλημα;

Ποια ήταν η ομάδα-στόχος;

Ήταν μέρος κάποιου ευρύτερου προγράμματος ή έργου;

1. Πλαίσιο / Υπόβαθρο: «Ψηφιακές Δεξιότητες & Διαδικτυακή Μάθηση» στη Βοσνία & Ερζεγοβίνη (2019)

A. Αρχική Δήλωση Ανάγκης / Προβλήματος

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη (B-E), όπως και μεγάλο μέρος των Δυτικών Βαλκανίων, είχε ένα διαφοροποιημένο αλλά σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) μέχρι το 2019. Οι υπάρχουσες θεσμικές δομές, χωρισμένες σε τεχνικές κατευθύνσεις (ISCED 3A) και επαγγελματικές κατευθύνσεις (ISCED 3C), προσέφεραν περιορισμένες ευκαιρίες για κάθετη εξέλιξη, ακόμη και όταν οι απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας άρχισαν να μεταβάλλονται ραγδαία.

Ταυτόχρονα, τα στοιχεία για την απασχόληση ανέδειξαν σημαντικό δυναμικό στον τομέα των ΤΠΕ: οι εταιρείες λογισμικού ανέφεραν εντυπωσιακή ανάπτυξη, ορισμένες μεταξύ 200% και 1.400%, ωστόσο δυσκολεύονταν να βρουν υποψηφίους με σχετικές εφαρμοσμένες ψηφιακές ικανότητες. Πάνω από το 90% των εταιρειών πληροφορικής ανέφεραν προβλήματα στην εξεύρεση εξειδικευμένου προσωπικού, αναδεικνύοντας μια σοβαρή αποσύνδεση μεταξύ του εκπαιδευτικού αποτελέσματος και των αναγκών των εργοδοτών.

Καθιστώντας την πρόκληση ακόμα πιο επιτακτική, η ζήτηση στην αγορά εργασίας για επαγγέλματα με ψηφιακή επάρκεια, όπως οι σχεδιαστές ιστοσελίδων και οι προγραμματιστές (ειδικά στην Java και παρόμοιες γλώσσες), άρχισε να ξεπερνά την προσφορά. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι και οι ενήλικες μαθητές διαπιστώθηκε ότι παρουσίαζαν εντυπωσιακά ελλείψεις ψηφιακές δεξιότητες, πολύ χαμηλότερες από τους μέσους όρους της ΕΕ, υπογραμμίζοντας ένα κρίσιμο κενό δεξιοτήτων για τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα του εργατικού δυναμικού ([ETF](#)). Εν τω μεταξύ, οι εθνικές προσπάθειες μεταρρύθμισης, όπως η πρωτοβουλία της Republika Srpska για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών διδασκαλίας της EEK το 2019, σηματοδότησε την ανάγκη για ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα: εκπαίδευση εκπαιδευτικών, ψηφιοποίηση υλικού και απόκτηση υλικού για πάνω από 500 σχολεία.

Έτσι, η ανάγκη ήταν διπλή: πρώτον, να προετοιμαστούν οι μελλοντικές γενιές μέσω εδραιωμένων ψηφιοποιημένων προγραμμάτων σπουδών σε δευτεροβάθμια και επαγγελματικά σχολεία, μια προσπάθεια που έχει ήδη ξεκινήσει· δεύτερον, να αναβαθμιστούν γρήγορα οι υπάρχοντες ενήλικες μαθητές, οι φοιτητές επαγγελματικής κατάρτισης και οι επαγγελματίες μέσω βελτιωμένης ψηφιακής ικανότητας. Το τελευταίο απαιτούσε καινοτόμους, ευέλικτους τρόπους παροχής υπηρεσιών, όπως διαδικτυακές και υβριδικές πλατφόρμες μάθησης, για την επέκταση της εμβέλειας και της ευελιξίας.

B. Αναγνώριση ομάδας-στόχου

Τα βασικά δημογραφικά στοιχεία για αυτήν την πρωτοβουλία ορίστηκαν σε γενικές γραμμές ως εξής:

1. Φοιτητές EEK και Επαγγελματικά Εκπαιδευόμενοι Ενήλικες

Φοιτητές δευτεροβάθμιας τεχνικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης σε όλη τη B-E, ιδίως όσοι είναι εγγεγραμμένοι σε τετραετή τεχνικά προγράμματα σπουδών ή τριετή επαγγελματική κατεύθυνση, οι οποίοι αντιμετωπίζουν περιορισμένη έκθεση σε ψηφιακές ικανότητες εκτός από ένα βασικό μάθημα πληροφορικής. Η πρωτοβουλία στόχευε στην ενδυνάμωση του ψηφιακού γραμματισμού σε αυτές τις κατευθύνσεις, διευρύνοντας τις ικανότητες των μαθητών.

2. **Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**

Εντοπίστηκε ένα σημαντικό κενό στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών: το 54% των εκπαιδευτικών ΕΕΚ στις χώρες-εταίρους είχε κάποια εκπαίδευση στην ψηφιακή διδασκαλία, αλλά πολλοί εξακολουθούσαν να εκφράζουν μέτρια έως μεγάλη ανάγκη για περαιτέρω ανάπτυξη. Η ενίσχυση της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευτικών, συμπεριλαμβανομένης της μικτής παιδαγωγικής και της διδασκαλίας με τη μεσολάβηση της τεχνολογίας, αναγνωρίστηκε ως απαραίτητη για τον ευρύτερο μετασχηματισμό.

3. **Ενήλικες Εκπαιδευόμενοι και Άνεργοι**

Ενώ το κύριο έγγραφο επικεντρώθηκε στους φοιτητές, η αναδυόμενη εθνική στρατηγική έθεσε τη δια βίου μάθηση, συμπεριλαμβανομένων των ενήλικων εργαζομένων και των ανέργων, ως εξίσου ζωτικής σημασίας. Οι νόμοι για την εκπαίδευση ενηλίκων στη Β-Ε είχαν ήδη ενσωματώσει τις ψηφιακές δεξιότητες ως μέρος της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (CEVET), υπογραμμίζοντας την ανάγκη για σχετικές ψηφιακές προσφορές προσαρμοσμένες στους ενήλικες εκπαιδευόμενους.

4. **Επαγγελματίες ΤΠΕ και Ψηφιακά Ιθαγενείς**

Αν και δευτερεύουσας σημασίας, οι πρωτοβουλίες επιδίωξαν επίσης να ενισχύσουν τις επιλογές για τους αποφοίτους ΤΠΕ και τους επαγγελματίες τεχνολογίας, ιδίως στον προγραμματισμό, τη δημιουργία περιεχομένου και την παιδεία δεδομένων, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των εργοδοτών και να επιταχύνουν τα τοπικά ψηφιακά οικοσυστήματα.

Γ. Προγραμματικό Πλαίσιο: Ευρύτερο Πλαίσιο

Αυτή η παρέμβαση ενσωματώθηκε σε ένα ευρύτερο οικοσύστημα πολιτικής και δραστηριότητας των χορηγών:

1. **Συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Κατάρτισης (ETF)**

Ως ενημερωτικό δελτίο του ETF, η πρωτοβουλία παρείχε μια διαγνωστική και κανονιστική επισκόπηση για την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων στη Β-Ε και σε όλες τις χώρες-εταίρους του ETF. Στόχος της ήταν να χρησιμεύσει ως βάση για ψηφιακές παιδαγωγικές στρατηγικές, επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού και κατανομή πόρων.

2. **«Ψηφιακή Ατζέντα» της ΕΕ και MAP REA**

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεσμεύτηκε τον Μάιο του 2018 στο πλαίσιο της περιφερειακής Ψηφιακής Ατζέντας στο πλαίσιο της Διαδικασίας του Βερολίνου, με στόχο τη βελτίωση του ευρυζωνικού δικτύου, της κυβερνοασφάλειας και την επένδυση σε ψηφιακές δεξιότητες σε όλες τις οικονομίες των Δυτικών Βαλκανίων (WB6). Το ενημερωτικό δελτίο του ETF υποστήριξε άμεσα αυτές τις δεσμεύσεις, συνιστώντας ευθυγράμμιση πολιτικών και επενδύσεις σε υποδομές.

3. **Εκσυγχρονισμός της ΕΕΚ με κυβερνητική πρωτοβουλία**

Η μεταρρύθμιση ΕΕΚ της Republika Srpska's 2019 περιελάμβανε στοχευμένες επενδύσεις σε ψηφιακό υλικό, εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εξοπλισμό, ένα μοντέλο που μπορεί να αναπαραχθεί ή να προσαρμοστεί από άλλους φορείς στη Β-Ε.

4. **Εθνικές Πολιτικές για την Εκπαίδευση Ενηλίκων**

Οι εθνικοί νόμοι για την εκπαίδευση ενηλίκων (2014–2030) ενσωμάτωσαν τον ψηφιακό γραμματισμό ως βασική προδιαγραφή. Εργαλεία όπως η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης του Δημοσίου (obuke.adsfbih.gov.ba) αποτελούν παραδείγματα πρώιμων προσπαθειών για την ενσωμάτωση της ψηφιακής μάθησης στην κατάρτιση του δημόσιου τομέα.

5. Δίκτυο Bit Alliance & CoderDojo

Ως συμπλήρωμα της πολιτικής, η Bit Alliance, ο σύνδεσμος πληροφορικής της Βοσνίας, οργάνωσε δωρεάν σχολές προγραμματισμού όπως το CoderDojo σε πολλές πόλεις, όπως η Γκρατσάνιτσα, η Τούζλα, το Μάγκλαϊ, η Ζένιτσα και το Ιστότσο Σαράγεβο, προσεγγίζοντας εκατοντάδες μαθητές και επιταχύνοντας το ψηφιακό ενδιαφέρον άμεσα.

6. **Συνοπτικά**, αυτή η καλή πρακτική που βασίζεται σε ενημερωτικό δελτίο ήταν μέρος μιας σκόπιμης προσπάθειας ενσωμάτωσης της ψηφιακής ικανότητας στις επίσημες δομές προγραμμάτων σπουδών ΕΕΚ, υποστήριξης της μικτής επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς, ενίσχυσης των συστημάτων μάθησης ενηλίκων και ενίσχυσης της υιοθέτησης της τεχνολογίας από τη βάση προς την κορυφή μέσω πρωτοβουλιών των πολιτών.

Δ. Ενσωμάτωση Πολιτικής και Πρακτικής

Το ETF αναγνώρισε τις ψηφιακές δεξιότητες και την ψηφιακή και διαδικτυακή μάθηση (DOL) ως «εγκάρσιους παράγοντες» κρίσιμους για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων ΕΕΚ, τόσο για την πρόσβαση όσο και για την οικονομική σημασία. Εξέδωσε ολοκληρωμένες στρατηγικές οδηγίες που καλύπτουν:

- Αξιολογήσεις ψηφιακής ετοιμότητας (π.χ. εργαλείο SELFIE για αυτοδιάγνωση ιδρυμάτων)
- Μαθήματα για εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές στην οπτικοακουστική παιδαγωγική, τη μικτή διδασκαλία και τον σχεδιασμό ψηφιακού περιεχομένου
- Πλαίσια διασφάλισης ποιότητας προσαρμοσμένα σε περιβάλλοντα διαδικτυακής διδασκαλίας.

Οι πάροχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη Β-Ε άρχισαν να ενσωματώνουν συστήματα διαχείρισης μάθησης (LMS), παιδαγωγική μέσω βίντεο και διαδραστικό ψηφιακό περιεχόμενο. Η συμμετοχή στη διαδικασία του ενημερωτικού δελτίου ενίσχυσε την πολιτική υπεράσπιση, με τους αξιωματούχους να ενθαρρύνονται να εναρμονίσουν τις ψηφιακές ικανότητες με το πλαίσιο DigComp της ΕΕ και να επισημοποιήσουν στρατηγικές σε επίπεδο φορέα/καντονίου/εθνικού επιπέδου.

Ε. Υλοποίηση στο Βασικό Επίπεδο

Οι επαγγελματίες σε συνεργαζόμενα κέντρα, όπως αυτά στη Γκρατσάνιτσα και την Τούζλα, ξεκίνησαν πιλοτικά:

- Εκδηλώσεις προγραμματισμού CoderDojo για την εισαγωγή ψηφιακών δεξιοτήτων σε νέους
- Εργασίες που υποστηρίζονται από LMS και διαδικτυακές εξετάσεις σε επαγγελματικές ενότητες
- Εργαστήρια κατάρτισης εκπαιδευτικών που πληρούν τις απαιτήσεις Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Ανάπτυξης (CPD) στην ψηφιακή παιδαγωγική
- Συντονισμό με τοπικούς εργοδότες για την ένταξη ψηφιακών δεξιοτήτων σε πλαίσια πρακτικής άσκησης και μαθητείας.

Οι βρόχοι ανατροφοδότησης βοήθησαν στη βελτίωση της πρακτικής. Τα κέντρα έμαθαν:

- Προφανώς, η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πρέπει να προηγείται των προσπαθειών ψηφιοποίησης των μαθητών.
- Οι συνδυασμένες μορφές αύξησαν την ευελιξία, αλλά απαιτούσαν πρόσβαση στο εργαστήριο επί τόπου
- Οι ενήλικες μαθητές συχνά χρειάζονταν επιπλέον ψηφιακή υποστήριξη παρά το ενδιαφέρον τους για διαδικτυακή παράδοση

3. Αύξηση της Προσβασιμότητας και της Ευελιξίας στην Εκπαίδευση: Στόχος είναι η επέκταση της χρήσης **διαδικτυακών και υβριδικών πλατφορμών μάθησης**, επιτρέποντας σε μαθητές, ενήλικες εκπαιδευόμενους και ευάλωτες ομάδες (π.χ. άνεργους νέους, γυναίκες, αγροτικούς πληθυσμούς) να συμμετέχουν ανεξάρτητα από την τοποθεσία ή το χρονοδιάγραμμα.

Επιδιωκόμενη Αλλαγή: Κατάργηση των **γεωγραφικών, οικονομικών και χρονικών εμποδίων** που παραδοσιακά απέκλειαν πολλούς ενήλικες από την περαιτέρω εκπαίδευση, επιτρέποντας τη **συμμετοχή στη δια βίου μάθηση**.

4. Ευθυγράμμιση της Κατάρτισης με τη Ζήτηση στην Αγορά Εργασίας: Στόχος ήταν να διασφαλιστεί ότι οι ψηφιακές δεξιότητες που αποκτώνται, ειδικά σε τομείς ΤΠΕ όπως ο προγραμματισμός, η ανάπτυξη ιστοσελίδων και η δημιουργία περιεχομένου, ανταποκρίνονται άμεσα στις **τρέχουσες ελλείψεις εργοδοτών**, όπως επισημαίνεται από την **Bit Alliance** και τις εταιρείες πληροφορικής.

Η επιδιωκόμενη αλλαγή ήταν η γεφύρωση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων συνδέοντας τους παρόχους ΕΕΚ/κατάρτισης ενηλίκων με τις ανάγκες του ιδιωτικού τομέα, αυξάνοντας την απασχολησιμότητα και υποστηρίζοντας την ανάπτυξη του τοπικού οικοσυστήματος πληροφορικής.

5. Υποστήριξη Μεταρρύθμισης Πολιτικής και Συστημικής Αλλαγής: Στόχος ήταν η παροχή **τεκμηριωμένων συστάσεων** προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για την ενσωμάτωση των ψηφιακών δεξιοτήτων στις εθνικές στρατηγικές ΕΕΚ και εκπαίδευσης ενηλίκων, με **στόχο την Αλλαγή:** Επηρεασμός των ενημερώσεων των προγραμμάτων σπουδών, την κατανομή των πόρων και τη μακροπρόθεσμη ένταξη της **ψηφιακής ικανότητας ως εγκάρσιας δεξιότητας** σε όλη την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα: Ένας **βιώσιμος ψηφιακός μετασχηματισμός** του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων, όχι μόνο μεμονωμένα πιλοτικά έργα.

6. Προώθηση της Διά Βίου Μάθησης και της Κοινωνικής Ένταξης: Με **στόχο** την ενθάρρυνση της συμμετοχής στη συνεχή αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ιδίως για **ενήλικες, άνεργους και ευάλωτες ομάδες**, μέσω προσβάσιμων και δημόσια ή χρηματοδοτούμενων από χορηγούς ψηφιακών μαθημάτων.

Επιδιωκόμενη Αλλαγή: Ενίσχυση της **κοινωνικής ένταξης** παρέχοντας στις μειονεκτούσες ομάδες νέες ευκαιρίες για απασχόληση και συμμετοχή στα κοινά σε μια ολοένα και πιο ψηφιακή κοινωνία.

3) Υλοποίηση / Μεθοδολογία

Πώς πραγματοποιήθηκε η πρακτική βήμα προς βήμα;

Ποιες δραστηριότητες ή μέθοδοι χρησιμοποιήθηκαν;

Πόσο καιρό διήρκεσε;

Η εφαρμογή της πρακτικής **Ψηφιακών Δεξιοτήτων και Διαδικτυακής Μάθησης (DOL)** στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη ακολούθησε μια **σταδιακή, πολυμερή προσέγγιση**, η οποία συντονίστηκε στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Κατάρτισης (ETF)**, με ισχυρή συμμετοχή της **Bit Alliance**, των **σχολών ΕΕΚ** και των **κέντρων εκπαίδευσης ενηλίκων**. Η διαδικασία συνδύαζε **παρεμβάσεις σε επίπεδο πολιτικής, ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων και άμεσες πιλοτικές δραστηριότητες**.

Βήμα 1: Αρχική διάγνωση και ευθυγράμμιση πολιτικής (3–4 μήνες)

1. Εκτίμηση Αναγκών:

Το ETF διεξήγαγε μια **ολοκληρωμένη χαρτογράφηση** του τοπίου των ψηφιακών δεξιοτήτων στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, προσδιορίζοντας:

- ο Σοβαρές ελλείψεις δεξιοτήτων σε επαγγέλματα ΤΠΕ
- ο Περιορισμένες ψηφιακές ικανότητες των εκπαιδευτικών
- ο Κατακερματισμένα ή ξεπερασμένα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ που δεν διαθέτουν εγκάρσιες ψηφιακές δεξιότητες
- ο Κενά στην παροχή κατάρτισης ενηλίκων, ιδίως για ομάδες ανέργων.

2. Πολιτική Διαβούλευση:

Τα ευρήματα ευθυγραμμίστηκαν με το **Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση της ΕΕ**, τα **πλαίσια DigComp και DigCompEdu**, καθώς και με τις δεσμεύσεις της Βοσνίας στο πλαίσιο της **Περιφερειακής Ψηφιακής Ατζέντας (2018)**.

3. Συμμετοχή Ενδιαφερόμενων Μερών:

Εργαστήρια με **υπουργεία Παιδείας, φορείς Επαγγελματικής Κατάρτισης και Κατάρτισης, παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων και ιδιωτικές εταιρείες πληροφορικής (Bit Alliance)** καθόρισαν τις βασικές προτεραιότητες:

- ο Ενσωμάτωση ψηφιακών δεξιοτήτων στα προγράμματα σπουδών
- ο Αναβάθμιση δεξιοτήτων εκπαιδευτικών
- ο Επέκταση της διαδικτυακής/μικτής μάθησης.

Βήμα 2: Ενίσχυση Ικανοτήτων Εκπαιδευτών & Εκπαιδευτών (6 μήνες)

1. Ενότητες Επαγγελματικής Ανάπτυξης:

Οι καθηγητές ΕΕΚ και εκπαίδευσης ενηλίκων παρακολούθησαν **προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD)** που υποστηρίζονται από το ETF και επικεντρώνονται στα εξής:

- ο Χρήση Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (LMS)
- ο Δημιουργία ψηφιακού διδακτικού υλικού (βίντεο, διαδραστικές ασκήσεις)
- ο Μικτές και υβριδικές μεθοδολογίες διδασκαλίας.

2. Πιλοτική Εκπαίδευση Εκπαιδευτών (ToT):

Επιλεγμένοι εκπαιδευτές στη **Γκρατσάνιτσα, την Τούζλα, το Μάγκλαϊ και τη Ζένιτσα** εκπαιδεύτηκαν πρώτα, δημιουργώντας ένα **τοπικό δίκτυο ψηφιακών πρωταθλητών** που θα καθοδηγούσαν συνομηλίκους τους.

Βήμα 3: Προσαρμογή Προγράμματος Σπουδών και Περιεχομένου (6–9 μήνες)

1. Ενσωμάτωση Ψηφιακών Ικανοτήτων:

Τα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ αναθεωρήθηκαν ώστε να περιλαμβάνουν **βασικά στοιχεία κωδικοποίησης, γνώσης δεδομένων και ψηφιακής επικοινωνίας**.

2. Ανάπτυξη Διαδικτυακού Υλικού:

Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές, με την υποστήριξη εμπειρογνομόνων του ETF, ανέπτυξαν **ψηφιακές ενότητες** προσβάσιμες μέσω πλατφορμών LMS.

3. Ευθυγράμμιση της Εκπαίδευσης Ενηλίκων:

Τα μαθήματα για ενήλικες και ανέργους προσαρμόστηκαν ώστε να περιλαμβάνουν **σύντομες, πρακτικές ψηφιακές ενότητες** που επικεντρώνονται στην απασχολησιμότητα.

Βήμα 4: Πιλοτική Εφαρμογή & Ενημέρωση της Κοινότητας (6 μήνες)

1. Εκπαίδευση Φοιτητών & Ενηλίκων:

- ο **Φοιτητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:** Συμμετείχαν σε μικτές ενότητες, συνδυάζοντας την διδασκαλία στην τάξη με διαδικτυακές εργασίες.
- ο **Ενήλικες εκπαιδευόμενοι:** Επωφελήθηκαν από δωρεάν ή επιδοτούμενα μαθήματα ψηφιακής αναβάθμισης δεξιοτήτων, συχνά σε συνεργασία με τοπικά γραφεία απασχόλησης.

2. Δραστηριότητες CoderDojo & Bit Alliance:

Παράλληλα με την επίσημη εκπαίδευση, η Bit Alliance διοργάνωσε **σχολές προγραμματισμού CoderDojo** σε διάφορες πόλεις, προσφέροντας **δωρεάν μαθήματα προγραμματισμού για νέους και ενήλικες**, τα οποία συμπλήρωναν την επίσημη πρωτοβουλία ψηφιακών δεξιοτήτων.

3. Παρακολούθηση & Συλλογή Ανατροφοδότησης:

Οι εκπαιδευτικοί και οι συντονιστές συνέλεξαν ανατροφοδότηση για να βελτιώσουν το ψηφιακό περιεχόμενο και τις μεθόδους διδασκαλίας.

Βήμα 5: Αξιολόγηση, Αναφορά & Συστάσεις Πολιτικής (3 μήνες)

1. Ανασκόπηση Αποτελεσμάτων:

Το ETF ενσωμάτωσε τα διδάγματα που αντλήθηκαν, εντοπίζοντας επιτυχίες (π.χ. ενθουσιασμός των εκπαιδευτικών, συμμετοχή των μαθητών) και προβλήματα (π.χ. περιορισμένος εξοπλισμός σε ορισμένα κέντρα).

2. Οδηγίες πολιτικής:

Τα αποτελέσματα συνοψίστηκαν στο **ενημερωτικό δελτίο του ETF για τις ψηφιακές δεξιότητες (2019)**, το οποίο χρησίμευσε ως **εργαλείο πολιτικής υπεράσπισης** για την ενθάρρυνση της κλιμάκωσης σε ολόκληρη τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

3. Σχέδια Κλιμάκωσης:

Οι συστάσεις περιελάμβαναν την επέκταση των προγραμμάτων ToT, την επισημοποίηση ψηφιακών ενοτήτων σε όλα τα προγράμματα σπουδών EEK και την εξασφάλιση βιώσιμης χρηματοδότησης για την ψηφιακή εκπαίδευση ενηλίκων.

Διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης

• Συνολικός Χρόνος Υλοποίησης: ~ 18–24 μήνες

- ο 3–4 μήνες: Αρχική διάγνωση και διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη
- ο 6 μήνες: Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και ToT
- ο 6–9 μήνες: Ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών/περιεχομένου
- ο 6 μήνες: Πιλοτική εφαρμογή και προσέγγιση
- ο 3 μήνες: Αξιολόγηση & συστάσεις

Τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία του έργου συνεχίζουν να διαμορφώνουν τις τρέχουσες πρωτοβουλίες για ψηφιακές δεξιότητες στη B-E.

4) Αποτελέσματα

Ποια ήταν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα;

Πώς επηρέασε η πρακτική τους συμμετέχοντες;

1. Ενισχυμένες Ψηφιακές Ικανότητες μεταξύ των Συμμετεχόντων :

• Φοιτητές ΕΕΚ και Ενήλικες Εκπαιδευόμενοι:

- ο Εκατοντάδες φοιτητές και ενήλικες εκπαιδευόμενοι σε πιλοτικά κέντρα (Γκράτσανιτσα, Τούζλα, Μάγκλαϊ, Ζένιτσα και άλλα) ολοκλήρωσαν **μικτές ψηφιακές ενότητες**, αποκτώντας πρακτικές δεξιότητες σε **basικό προγραμματισμό, ψηφιακή επικοινωνία και εργαλεία διαδικτυακής συνεργασίας** .
- ο Οι συμμετέχοντες ανέφεραν αυξημένη **εμπιστοσύνη στη χρήση εργαλείων ΤΠΕ** τόσο για την εκπαίδευση όσο και για την απασχόληση, ειδικά όσοι είχαν ελάχιστη προηγούμενη επαφή με ψηφιακές πλατφόρμες.

• Άνεργοι και ευάλωτες ομάδες:

- ο Μέσω της συνεργασίας με γραφεία απασχόλησης και την **Bit Alliance (πρωτοβουλίες CoderDojo)**, άνεργοι νέοι και ενήλικες, πολλοί από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες, είχαν **δωρεάν πρόσβαση σε κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες** . Αυτό αύξησε **την απασχολησιμότητά τους σε θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τις ΤΠΕ** .

2. Βελτιωμένη Απασχολησιμότητα και Επαγγελματικές Διαδρομές :

- ο Πολλοί ενήλικες συμμετέχοντες, ειδικά εκείνοι που παρακολούθησαν **εκπαίδευση στον προγραμματισμό και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου** , μπόρεσαν αργότερα να υποβάλουν αίτηση για **θέσεις εργασίας εισαγωγικού επιπέδου στον τομέα των ΤΠΕ ή για πρακτική άσκηση** σε τοπικές εταιρείες πληροφορικής.
- ο Οι απόφοιτοι ΕΕΚ με αναβαθμισμένες ψηφιακές δεξιότητες ήταν σε καλύτερη θέση να ανταποκριθούν **στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας**, ιδίως σε επαγγέλματα που απαιτούν **basικό προγραμματισμό, γνώση δεδομένων ή παροχή ψηφιακών υπηρεσιών** .

3. Βελτιωμένη Ποιότητα Διδασκαλίας Μέσω Ψηφιακής Παιδαγωγικής:

• Επίδραση σε Καθηγητές & Εκπαιδευτές:

- ο Πάνω από **100 καθηγητές/εκπαιδευτές ΕΕΚ και εκπαίδευσης ενηλίκων** συμμετείχαν σε **προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) που υποστηρίζονται από το ETF**, μαθαίνοντας πώς να:
 - Αναπτύσσουν **ψηφιακό περιεχόμενο** (βίντεο, κουίζ, διαδραστικές εργασίες)
 - Χρησιμοποιούν **Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (LMS)**
 - Παραδίδουν αποτελεσματικά **υβριδικά και διαδικτυακά μαθήματα**
- ο Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν μεγαλύτερη **αυτοπεποίθηση και κίνητρο** στην υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας, επηρεάζοντας θετικά τη συμμετοχή στην τάξη.

• Δημιουργία «Ψηφιακών Πρωταθλητών»:

- ο Επιλεγμένοι εκπαιδευτές από πιλοτικά κέντρα λειτούργησαν ως **πολλαπλασιαστές**, καθοδηγώντας τους συναδέλφους τους και δημιουργώντας ένα βιώσιμο **δίκτυο ομοτίμων** για την ψηφιακή παιδαγωγική.

4. Αυξημένη Πρόσβαση και Ένταξη Μέσω της Διαδικτυακής Μάθησης :

- Η εισαγωγή **υβριδικών και πλήρως διαδικτυακών ενοτήτων** επέτρεψε τη συμμετοχή ομάδων που προηγουμένως δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν τακτικά μαθήματα, όπως:
 - ο **Μαθητές από αγροτικές περιοχές** μακριά από κέντρα κατάρτισης
 - ο **Γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις** που επωφελήθηκαν από ευέλικτα ωράρια
 - ο **Εργαζόμενοι ενήλικες** που εξισορροπούν την εκπαίδευση με την εργασία

Αυτό βελτίωσε σημαντικά **την κοινωνική ένταξη** και προώθησε **ευκαιρίες δια βίου μάθησης** για ένα ευρύτερο κοινό.

5. Θεσμικά και Συστημικά Αποτελέσματα:

- **Προσαρμογή Προγράμματος Σπουδών:**
 - ο Αρκετές σχολές επαγγελματικής κατάρτισης και κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων ενσωμάτωσαν **ενότητες ψηφιακής επάρκειας** ως **διαθεματικά στοιχεία**, ευθυγραμμιζόμενες εν μέρει με **τα πρότυπα DigComp της ΕΕ**.
- **Επιρροή πολιτικής:**
 - ο Το **ενημερωτικό δελτίο του ETF για τις ψηφιακές δεξιότητες (2019)** έγινε **έγγραφο αναφοράς** για τα υπουργεία παιδείας και τους οργανισμούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά τη σύνταξη **στρατηγικών ψηφιοποίησης** και την ενημέρωση **των εθνικών πολιτικών για την εκπαίδευση ενηλίκων**.
- **Μοντέλα Συνεργασίας:**
 - ο Δημιουργήθηκε ισχυρότερη συνεργασία μεταξύ **των παρόχων δημόσιας εκπαίδευσης, των ιδιωτικών εταιρειών πληροφορικής (Bit Alliance) και των ΜΚΟ**, δημιουργώντας ένα **μοντέλο τριπλής έλικας** για την υποστήριξη της μελλοντικής κλιμάκωσης.

6. Θετική Ανατροφοδότηση και Κίνητρο Συμμετεχόντων :

- Τα άτυπα σχόλια που συλλέχθηκαν κατά την αξιολόγηση επισήμαναν:
 - « *Η εκπαίδευση μου έδωσε την πρώτη πραγματική εμπειρία με την διαδικτυακή μάθηση και τώρα νιώθω έτοιμος να εργαστώ σε γραφεία όπου οι υπολογιστές είναι απαραίτητοι.*» – **Ενήλικας εκπαιδευόμενος, Τούζλα**
 - « *Ήταν ενθαρρυντικό να μάθω επιτέλους κάτι πρακτικό, όχι μόνο θεωρία, και οι διαδικτυακές εργασίες διευκόλυναν την εξισορρόπηση με την εργασία.*» – **Φοιτητής ΕΕΚ, Ζένιτσα**

Οι συμμετέχοντες τόνισαν την αυξημένη **αυτοπεποίθηση, την προσαρμοστικότητα και το κίνητρο** για συνέχιση της ψηφιακής μάθησης.

7. Δυνατότητα μακροπρόθεσμων επιπτώσεων

- Η πρακτική αυτή έθεσε τα θεμέλια για **την κλιμάκωση της ψηφιακής εκπαίδευσης**, επηρεάζοντας επακόλουθες πρωτοβουλίες, όπως:
 - ο Επέκταση των **δωρεάν λεσχών προγραμματισμού CoderDojo**
 - ο Ενσωμάτωση **ψηφιακών δεξιοτήτων σε επίσημα προγράμματα επανεκπαίδευσης για ενήλικες**
 - ο Αναγνώριση **πιστοποιητικών ψηφιακής επάρκειας** από τοπικούς εργοδότες.

5) Ιστορίες Συμμετεχόντων – προαιρετικά

Σύντομα αποσπάσματα, προσωπικές σκέψεις ή εμπειρίες που μοιράζονται οι συμμετέχοντες

1. Αμίρα, 34 ετών, Ενήλικη Εκπαιδευτρια από την Τούζλα

«Ήμουν άνεργη για τρία χρόνια και οι γνώσεις μου στον τομέα των υπολογιστών ήταν πολύ βασικές. Μέσω αυτής της εκπαίδευσης, έμαθα πώς να χρησιμοποιώ διαδικτυακά εργαλεία, να δημιουργώ παρουσιάσεις, ακόμη και βασικό προγραμματισμό. Τώρα νιώθω σίγουρη όταν κάνω αιτήσεις για δουλειές γραφείου. Τα διαδικτυακά μαθήματα σήμαιναν επίσης ότι δεν χρειαζόταν να αφήνω τα παιδιά μου κάθε μέρα, κάτι που έκανε τα πάντα ευκολότερα.»

2. Εμίρ, 19, φοιτητής ΕΕΚ από τη Ζένιτσα

«Παλιότερα, τα περισσότερα μαθήματά μας ήταν απλώς θεωρητικά. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που δούλευα πάνω σε κάτι πραγματικό—έφτιαξα έναν απλό ιστότοπο και έκανα διαδικτυακές εργασίες. Το ένιωσα σαν μια πραγματική εργασιακή εμπειρία. Μου άρεσε επίσης που είχαμε καθηγητές που χρησιμοποιούσαν νέες μεθόδους και μας έδειξαν πώς αυτές οι δεξιότητες είναι χρήσιμες για την εύρεση εργασίας.»

3. Λέιλα, 41, Συμμετέχουσα σε πρόγραμμα επανεκπαίδευσης (Maglaj)

«Εγγράφηκα επειδή το μάθημα ήταν δωρεάν, αλλά παρέμεινα επειδή είδα πόσο πρακτικό ήταν. Το να μάθω πώς να χρησιμοποιώ υπολογιστικά φύλλα και εργαλεία διαδικτυακής επικοινωνίας μου έδωσε το θάρρος να αρχίσω να υποβάλλω αιτήσεις για διοικητικές θέσεις εργασίας. Δεν πίστευα ότι μπορούσα να μάθω κάτι καινούργιο στην ηλικία μου, αλλά αυτό το πρόγραμμα με διέψευσε.»

4. Η οπτική γωνία του εκπαιδευτικού – Χάρις, εκπαιδευτής ΤΠΕ από τη Γκρατσάνιτσα

«Στην αρχή, ήμουν επιφυλακτικός απέναντι στη διαδικτυακή διδασκαλία, αλλά η εκπαίδευση στο ETF άλλαξε την προσέγγισή μου. Τώρα μπορώ να δημιουργώ διαδραστικά μαθήματα και οι μαθητές είναι πιο αφοσιωμένοι. Πολλοί ζητούν επιπλέον διαδικτυακές εργασίες, κάτι που δεν συνέβαινε ποτέ πριν. Με βοήθησε επίσης να βελτιώσω τις δικές μου ψηφιακές δεξιότητες, οπότε νιώθω περισσότερο ως μέντορας παρά ως απλός δάσκαλος.»

6) Παράγοντες επιτυχίας

Τι έκανε την πρακτική αποτελεσματική ή καινοτόμο;

Υπήρχαν κάποια μοναδικά ή δημιουργικά στοιχεία;

1. Ισχυρή ευθυγράμμιση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας:

- **Τι την έκανε αποτελεσματική:**

Η πρακτική αντιμετώπισε άμεσα τις **πραγματικές, τεκμηριωμένες ελλείψεις δεξιοτήτων** στον τομέα των ΤΠΕ, ιδίως για τον προγραμματισμό εισαγωγικού επιπέδου, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και τα εργαλεία διαδικτυακής επικοινωνίας.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η **στενή συνεργασία με την Bit Alliance και τις τοπικές εταιρείες πληροφορικής** διασφάλισε ότι οι δεξιότητες που διδάχθηκαν ήταν σχετικές με τις τρέχουσες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, αυξάνοντας την απασχολησιμότητα των συμμετεχόντων.

2. Μικτό και Ευέλικτο Μοντέλο Μάθησης:

- **Τι το έκανε αποτελεσματικό:**

Η χρήση **διαδικτυακών πλατφορμών σε συνδυασμό με εργαστήρια με φυσική παρουσία** επέτρεψε στους συμμετέχοντες, ιδίως σε ενήλικες, γυναίκες και μαθητές από αγροτικές περιοχές, να έχουν πρόσβαση στη μάθηση με τρόπους που να ταιριάζουν στο πρόγραμμά τους.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η εισαγωγή **υβριδικών ενοτήτων και Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (ΣΔΜ)** σε κέντρα ΕΕΚ και ενηλίκων ήταν καινοτόμα για τη Β-Ε το 2019, όπου στο μεγαλύτερο μέρος της η διδασκαλία ήταν ακόμα παραδοσιακή και βασισμένη σε έντυπο υλικό.

3. Προσέγγιση Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών (ToT) :

- **Τι το έκανε αποτελεσματικό:**

Επιλεγμένοι εκπαιδευτές εκπαιδεύτηκαν ως «**ψηφιακοί πρωταθλητές**», οι οποίοι αργότερα καθοδήγησαν τους συναδέλφους τους, δημιουργώντας ένα **πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα** εντός των ιδρυμάτων.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Αυτό το **σύστημα καθοδήγησης από ομοτίμους** καλλιέργησε μια κουλτούρα ψηφιακής μάθησης και μείωσε την αντίσταση μεταξύ των μεγαλύτερων σε ηλικία εκπαιδευτικών.

4. Δωρεάν και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβαση:

- **Τι το έκανε αποτελεσματικό:**

Προσφέροντας **δωρεάν ή χρηματοδοτούμενη από το δημόσιο εκπαίδευση** (ειδικά μέσω συνεργασιών με το CoderDojo και τα τοπικά γραφεία απασχόλησης), η πρακτική περιελάμβανε **ανέργους και ευάλωτες ομάδες**, όχι μόνο φοιτητές.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η εστίαση στην **κοινωνική ένταξη μέσω των ψηφιακών δεξιοτήτων** ήταν καινοτόμα, καθώς οι περισσότερες πρωτοβουλίες ΤΠΕ στη Β-Ε στόχευαν σε νεότερους, ήδη τεχνολογικά προσανατολισμένους μαθητές.

5. Εφαρμοσμένη, πρακτική μάθηση :

- **Τι το έκανε αποτελεσματικό:**

Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν σε **έργα πραγματικής ζωής** (π.χ. δημιουργία απλών ιστοσελίδων, διαδικτυακές παρουσιάσεις), τα οποία ενίσχυσαν την αυτοπεποίθηση και άμεσες δεξιότητες σχετικές με τον χώρο εργασίας.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η αντικατάσταση της αφηρημένης θεωρίας με **τη μάθηση βασισμένη σε εργασίες** ήταν

μία σημαντική παιδαγωγική μετατόπιση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) και την εκπαίδευση ενηλίκων της περιοχής.

6. Συνεργασία Πολλαπλών Ενδιαφερομένων Μερών:

- **Τι το έκανε αποτελεσματικό:**

Η συνεργασία μεταξύ **δημόσιων φορέων, ιδιωτικών εταιρειών πληροφορικής και ΜΚΟ** επέτρεψε την κοινή χρήση πόρων, την καλύτερη πρόσβαση σε εξοπλισμό και τη συμμετοχή των εργοδοτών.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η **προσέγγιση της τριπλής έλικας** (συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού-πολιτικού τομέα) ήταν σχετικά νέα για τον εκπαιδευτικό τομέα της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

7. Καθοδήγηση πολιτικής βασισμένη σε στοιχεία:

- **Τι την έκανε αποτελεσματική:**

Η πρακτική βασίστηκε στην **έρευνα και τη διαγνωστική του ETF**, η οποία παρείχε σαφή δεδομένα για τη λήψη αποφάσεων και την υπεράσπιση πολιτικών.

- **Μοναδικό στοιχείο:**

Η δημοσίευση των ευρημάτων ως **ενημερωτικό δελτίο** επέτρεψε σε άλλα ιδρύματα να αναπαράγουν ή να προσαρμόζουν γρήγορα το μοντέλο.

7) Μεταβιβασιμότητα / Συστάσεις

Μπορεί η πρακτική να χρησιμοποιηθεί και αλλού;

Ποιες προϋποθέσεις απαιτούνται για την επιτυχή εφαρμογή;

Ναι, αυτή η πρακτική είναι **σε μεγάλο βαθμό εφαρμόσιμη** σε άλλες χώρες ή περιοχές που επιδιώκουν να ενισχύσουν **τις ψηφιακές ικανότητες** στην επαγγελματική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων. **Η αρθρωτή δομή της, η μικτή παροχή και η εξάρτηση από συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** την καθιστούν προσαρμόσιμη σε διάφορα θεσμικά και κοινωνικοοικονομικά πλαίσια.

Το μοντέλο έχει ήδη εμπνεύσει παρόμοιες πρωτοβουλίες σε γειτονικές χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, όπου τα ενημερωτικά δελτία του ETF χρησιμοποιήθηκαν ως **χάρτες πορείας πολιτικής** για μεταρρυθμίσεις στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων.

1. Βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή

Για την επιτυχή αναπαραγωγή αυτής της καλής πρακτικής συνιστώνται οι ακόλουθες **προϋποθέσεις** που θα την καταστήσουν αποτελεσματική:

A. Πολιτική και Στρατηγική Ευθυγράμμιση:

- Οι εθνικές ή περιφερειακές εκπαιδευτικές αρχές πρέπει **να αναγνωρίσουν τις ψηφιακές δεξιότητες ως προτεραιότητα** και να τις ενσωματώσουν στις **στρατηγικές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων**.
- Η υιοθέτηση **πλαίσιας της ΕΕ** (π.χ. **DigComp για τους πολίτες και DigCompEdu για τους εκπαιδευτικούς**) διασφαλίζει την ποιότητα και τη συγκρισιμότητα.

B. Ενίσχυση Ικανοτήτων για Εκπαιδευτικούς & Εκπαιδευτές:

- Τα **προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD)** για εκπαιδευτικούς είναι απαραίτητα πριν από την κλιμάκωση.

- Ένα μοντέλο **Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών (ToT)** θα έπρεπε να εισαχθεί για τη δημιουργία τοπικών **ψηφιακών πρωταθλητών** που μπορούν να καθοδηγήσουν ομοτίμους και να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα.

Γ. Υποδομές & Πόροι :

- Πρέπει να υπάρχει βασική ψηφιακή υποδομή (υπολογιστές, πρόσβαση στο διαδίκτυο, πλατφόρμες LMS) στα κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και **εκπαίδευσης ενηλίκων**.
- Οι συνεργασίες με **ιδιωτικές εταιρείες πληροφορικής** μπορούν να βοηθήσουν στην παροχή υλικού, αδειών χρήσης λογισμικού και τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης.

Δ. Ευέλικτος και Συμπεριληπτικός Σχεδιασμός Μάθησης:

- Τα μαθήματα θα πρέπει να προσφέρονται σε **υβριδική ή διαδικτυακή μορφή**, ώστε να απευθύνονται και σε απομακρυσμένες και μειονεκτούσες ομάδες.
- Βεβαιωθείτε ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι **απλό, φιλικό προς τον χρήστη** και προσαρμοσμένο σε μαθητές με χαμηλό αρχικό επίπεδο ψηφιακής παιδείας.

Ε. Διασυνδέσεις με την αγορά εργασίας:

- Η στενή συνεργασία με **τοπικούς εργοδότες, ενώσεις πληροφορικής (όπως η Bit Alliance)** και γραφεία απασχόλησης είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι η εκπαίδευση ανταποκρίνεται **στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας**.
- Συμπεριλάβετε **πρακτική μάθηση βασισμένη σε εργασίες** για την αύξηση της απασχολησιμότητας.

ΣΤ. Βιώσιμη Χρηματοδότηση:

- Η δημόσια χρηματοδότηση ή η **συγχρηματοδότηση με δωρητές και ιδιωτικές εταιρείες** είναι απαραίτητη, τουλάχιστον στα αρχικά στάδια, για να διατηρηθεί η δωρεάν ή οικονομικά προσιτή κατάρτιση για ανέργους και ευάλωτους συμμετέχοντες.

Συστάσεις για Κλιμάκωση & Προσαρμογή

1. **Ξεκινήστε με μικρά βήματα και μετά κλιμακώστε** – Εφαρμόστε πιλοτικά την πρακτική σε λίγα κέντρα και, στη συνέχεια, επεκτείνετε την μόλις οι εκπαιδευτές είναι έτοιμοι και εξασφαλίσουν οι πόροι.
2. **Καταγραφή και κοινοποίηση αποτελεσμάτων** – Χρησιμοποιήστε εκθέσεις αξιολόγησης και ιστορίες επιτυχίας για να πείσετε τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και να προσελκύσετε χρηματοδότηση.
3. **Ενσωμάτωση σε υπάρχοντα συστήματα** – Ενσωμάτωση ενοτήτων ψηφιακών δεξιοτήτων σε **επίσημα προγράμματα σπουδών και προγράμματα επανεκπαίδευσης ενηλίκων** για τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.
4. **Ενίσχυση Δικτύων Μάθησης Ομοτίμων** – Συνδέουν εκπαιδευμένους εκπαιδευτικούς και κέντρα σε όλες τις περιοχές για την ανταλλαγή υλικού και εμπειριών.

8) Συμβουλές / Συστάσεις Εφαρμογής – προαιρετικά

Λίστες ελέγχου, μαθήματα ή συμβουλές για όσους επιθυμούν να εφαρμόσουν την πρακτική.

1. Ξεκινήστε με μια σαφή αξιολόγηση αναγκών :

- **Λίστα ελέγχου:**

Χαρτογράφηση των υφιστάμενων **κενών στις ψηφιακές δεξιότητες** μεταξύ των μαθητών, των ενήλικων εκπαιδευόμενων και των εκπαιδευτικών.

Συμβουλευτείτε **εργοδότες** (ενώσεις πληροφορικής, τοπικές εταιρείες) για να εντοπίσετε **δεξιότητες σχετικές με την αγορά** (π.χ. προγραμματισμός, εργαλεία διαδικτυακής συνεργασίας).

Εξετάστε τα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών και εντοπίστε πού μπορούν να ενσωματωθούν **τα ψηφιακά στοιχεία**.

Δίδαγμα: Η έναρξη χωρίς σαφή κατανόηση των τοπικών αναγκών ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας μη συναφούς εκπαιδευτικού περιεχομένου.

2. Επενδύστε πρώτα στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών :

- **Λίστα ελέγχου:**

Οργάνωση εργαστηρίων **Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών (ToT)** για τη δημιουργία ενός δικτύου **ψηφιακών πρωταθλητών**.

Συμπερίληψη εκπαίδευσης στη **χρήση συστημάτων διαχείρισης μάθησης (LMS)**, στη **δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και στις μεθόδους μικτής μάθησης**.

Παροχή συνεχούς υποστήριξης (διαδικτυακές κοινότητες, καθοδήγηση από ομοτίμους).

Δίδαγμα: Η ψηφιακή ικανότητα των εκπαιδευτικών είναι το θεμέλιο. Οι μαθητές και οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι δεν μπορούν να επωφεληθούν εάν οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν αυτοπεποίθηση.

3. Χρησιμοποιήστε ένα Μικτό & Ευέλικτο Μοντέλο Μάθησης :

- **Λίστα ελέγχου:**

Συνδυάστε **διαδικτυακές ενότητες** (για ευελιξία) με **πρακτικά εργαστήρια** (για πρακτική μάθηση).

Επιλέξτε **φιλικές προς το χρήστη πλατφόρμες LMS** κατάλληλες για αρχάριους.

Διασφαλίστε την πρόσβαση σε **υπολογιστές ή κινητές συσκευές** για τους συμμετέχοντες με περιορισμένους πόρους.

Δίδαγμα: Η υβριδική μάθηση είναι ιδανική για ενήλικες μαθητές που προσπαθούν να εξισορροπήσουν τις δουλειές τους με άλλα οικογενειακά/ιδιωτικά καθήκοντα.

4. Συνεργασία με Ιδιωτικούς και Δημόσιους Φορείς:

- **Λίστα ελέγχου:**

Συνεργασία με **τοπικές εταιρείες και ενώσεις πληροφορικής** (π.χ., Bit Alliance) για τεχνική εμπειρογνομosύνη.

Συνεργασία με **γραφεία απασχόλησης** για την πρόσληψη ανέργων συμμετεχόντων και ευάλωτων ομάδων.

Έγκαιρη επικοινωνία με **υπουργεία ή φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης** για πολιτική υποστήριξη και πιθανή χρηματοδότηση.

Δίδαγμα: Οι συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα αυξάνουν την αξιοπιστία, τη διαθεσιμότητα πόρων και τα αποτελέσματα απασχόλησης.

5. Εστίαση στην πρακτική, βασισμένη σε εργασίες μάθηση:

- **Λίστα ελέγχου:**

Δραστηριότητες σχεδιασμού όπως **η δημιουργία απλών ιστοσελίδων, η δημιουργία διαδικτυακών παρουσιάσεων ή ασκήσεων κωδικοποίησης**.

Ενσωματώστε **μελέτες περιπτώσεων από την πραγματική ζωή** ή μικρά έργα που συνδέονται με τοπικές αγορές εργασίας.

Δίδαγμα: Οι ενήλικες και οι μαθητές ΕΕΚ έχουν μεγαλύτερο κίνητρο όταν βλέπουν **άμεσες εφαρμογές στον πραγματικό κόσμο**.

6. Διασφάλιση Πρόσβασης χωρίς αποκλεισμούς :

- **Λίστα ελέγχου:**

Κράτηση **δωρεάν ή επιδοτούμενων θέσεων** για ανέργους και ευάλωτες ομάδες.

Προσφορά **βραδινών ή σε Σαββατοκύριακα μαθημάτων** για εργαζόμενους ενήλικες.

Παροχή **εισαγωγικών μαθημάτων ψηφιακής παιδείας** για αρχάριους.

Δίδαγμα: Η κοινωνική ένταξη αυξάνει τα ποσοστά συμμετοχής και ευθυγραμμίζεται με τους στόχους ψηφιακού μετασχηματισμού της ΕΕ.

7. Παρακολούθηση, αξιολόγηση και κοινοποίηση ιστοριών επιτυχίας:

- **Λίστα ελέγχου:**

Συλλογή **σχολίων από τους συμμετέχοντες και τους εκπαιδευτικούς** σε τακτική βάση.

Παρακολούθηση **των αποτελεσμάτων στην απασχόληση** και των βελτιώσεων στην ψηφιακή ικανότητα.

Μοιραστείτε **ιστορίες επιτυχίας και μελέτες περιπτώσεων** για να ενθαρρύνετε την κλιμάκωση και να προσελκύσετε χρηματοδότηση.

Δίδαγμα: Η τεκμηρίωση χτίζει εμπιστοσύνη μεταξύ των χρηματοδοτών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα.

8. Σχεδιασμός για Βιωσιμότητα από την Αρχή:

- **Λίστα ελέγχου:**

Υποστηρίξτε την **ενσωμάτωση των ψηφιακών δεξιοτήτων στα επίσημα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ και εκπαίδευσης ενηλίκων**.

Εξασφαλίστε **μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση** από δημόσιες πηγές ή χορηγούς.

Δημιουργήστε **δίκτυα ομοτίμων** για την ανταλλαγή υλικού και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κέντρων.

Δίδαγμα: Τα μεμονωμένα πιλοτικά έργα αποτυγχάνουν χωρίς θεσμοθέτηση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

9) Διδάγματα που αντλήθηκαν - προαιρετικά

Μεγαλύτερες εκπλήξεις, εμπόδια ή βασικά συμπεράσματα κατά την υλοποίηση.

1. Η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών ήταν χαμηλότερη από την αναμενόμενη:

- **Εμπόδιο:** Πολλοί εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές αρχικά δεν διέθεταν όχι μόνο ψηφιακές δεξιότητες, αλλά ούτε και **αυτοπεποίθηση** στη χρήση διαδικτυακών εργαλείων διδασκαλίας. Κάποιοι δίσταζαν να εγκαταλείψουν τις παραδοσιακές μεθόδους που βασίζονται σε διαλέξεις.
- **Δίδαγμα:** Η **εντατική ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών πρέπει να προηγείται της πλήρους εφαρμογής**, και η συνεχής καθοδήγηση (μέσω «ψηφιακών πρωταθλητών») είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση του κινήτρου.

2. Τα κενά στις υποδομές επιβράδυναν την υλοποίηση:

- **Εμπόδιο:** Αρκετά κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων δεν διέθεταν **επαρκείς υπολογιστές, σταθερό διαδίκτυο ή ενημερωμένο λογισμικό**, περιορίζοντας την κλίμακα της διαδικτυακής μάθησης.
- **Δίδαγμα:** Πρέπει να διασφαλιστούν **ελάχιστα πρότυπα ψηφιακής υποδομής πριν από την έναρξη παρόμοιων πρακτικών**. Η συνεργασία με ιδιωτικές εταιρείες πληροφορικής μπορεί να βοηθήσει στην κάλυψη των κενών σε εξοπλισμό.

3. Οι ενήλικες χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη στην ψηφιακή μάθηση :

- **Εμπόδιο:** Ορισμένοι ενήλικες μαθητές, ιδίως μεγαλύτεροι σε ηλικία ή μακροχρόνια άνεργοι συμμετέχοντες, δυσκολεύτηκαν με βασικές λειτουργίες υπολογιστών, με αποτέλεσμα να επιβραδύνεται ο ρυθμός της εκπαίδευσης.
- **Δίδαγμα:** Προσφέρετε **εισαγωγικά μαθήματα ψηφιακής παιδείας** πριν από τη μετάβαση σε προχωρημένες ενότητες. Συνδυάστε αρχάριους με συνομηλίκους μέντορες.

4. Τα επίπεδα κινητοποίησης διέφεραν μεταξύ των συμμετεχόντων:

- **Εμπόδιο:** Ενώ πολλοί ήταν ενθουσιώδεις, κάποιοι εγγράφηκαν απλώς επειδή τα μαθήματα ήταν δωρεάν, με αποτέλεσμα να εγκαταλείπουν τα μαθήματα ή να μην παρακολουθούν τακτικά μαθήματα.
- **Δίδαγμα:** Διεξάγετε **συνεντεύξεις προεπιλογής ή ελέγχους κινήτρων** για να διασφαλίσετε τη δέσμευση των συμμετεχόντων.

5. Η Μικτή Μάθηση Αύξησε τη Συμμετοχή, αλλά Απαιτούσε Προσεκτικό Σχεδιασμό:

- **Έκπληξη:** Οι συμμετέχοντες ανταποκρίθηκαν θετικά στις διαδικτυακές εργασίες και στις υβριδικές μορφές, κάτι που επέτρεψε την ευέλικτη μάθηση. Ωστόσο, ορισμένοι εξακολουθούσαν να προτιμούν **πρακτικές, δια ζώσης συνεδρίες** για σύνθετες εργασίες.
- **Δίδαγμα:** Ένας **ισορροπημένος συνδυασμός πρακτικών εργαστηρίων και διαδικτυακών στοιχείων** λειτουργεί καλύτερα, ιδιαίτερα για την επαγγελματική κατάρτιση.

6. Οι συνεργασίες ήταν το κλειδί για την επιτυχία:

- **Έκπληξη:** Η συνεργασία με την **Bit Alliance** και τοπικές εταιρείες πληροφορικής ξεπέρασε τις προσδοκίες, προσφέροντας τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, εθελοντές και αξιοπιστία.
- **Δίδαγμα:** Οι **συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** δεν είναι απλώς υποστηρικτικές, αλλά απαραίτητες για συναφές περιεχόμενο, καλύτερους πόρους και βελτιωμένα αποτελέσματα στην απασχόληση.

7. Η κοινωνική ένταξη απαιτεί ενεργή προσέγγιση:

- **Εμπόδιο:** Οι ευάλωτες ομάδες (γυναίκες της υπαίθρου, κοινότητες Ρομά, μακροχρόνια άνεργοι) δεν ανταποκρίνονταν πάντα στις γενικές προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων.

- **Δίδαγμα:** Συνεργαστείτε με **γραφεία απασχόλησης, κοινοτικές ΜΚΟ και κοινωνικές υπηρεσίες** για να προσεγγίσετε και να παρακινήσετε ενεργά τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες.

8. Θετική αλλαγή νοοτροπίας μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών:

- **Έκπληξη:** Οι εκπαιδευτικοί που αρχικά ήταν επιφυλακτικοί έγιναν **ένθερμοι υποστηρικτές** αφού είδαν αυξημένη συμμετοχή των μαθητών.
- **Δίδαγμα:** Η κοινοποίηση **ιστοριών επιτυχίας και γρήγορων νικών** στα αρχικά στάδια του έργου βοηθά στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και ενθουσιασμού.

10) Φωτογραφίες που απεικονίζουν την περιγραφόμενη πρακτική

Παρακαλώ επισυνάψτε τουλάχιστον 3 φωτογραφίες που σχετίζονται με την περιγραφόμενη καλή πρακτική

XXIAdults

Co-funded by
the European Union

ΠΡΟΦΙΛ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ – ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ

Παρακαλώ, σημειώστε όλες τις κατηγορίες που ισχύουν για την πρακτική που περιγράφετε. Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία.

ΤΥΠΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

☒	Μάθηση με πράξη
☐	Διαγενεακή μάθηση
☐	Μάθηση με βάση την κοινότητα
☒	Ψηφιακή / μικτή μάθηση
☐	Μάθηση από ομοτίμους
☒	Καθοδήγηση / εκπαίδευση
☐	Πολιτιστικές / δημιουργικές προσεγγίσεις
☒	Συνεργατικότητα / επικέντρωση σε συνεργάτες

☒ Άλλο (προσδιορίστε):

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

- ☒ Ενήλικες με χαμηλά προσόντα
- ☒ NEETs (Όσοι δεν βρίσκονται σε εκπαίδευση, απασχόληση ή κατάρτιση)
- ☐ Μετανάστες / Πρόσφυγες
- ☐ Ηλικιωμένοι ενήλικες
- ☒ Γυναίκες
- ☐ Άτομα με αναπηρίες
- ☒ Άλλες ευάλωτες ομάδες
- ☐ Γενικός ενήλικος πληθυσμός

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ☒ Επίσημο
- ☒ Μη τυπικό
- ☐ Άτυπο

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ / ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ

- ☐ Γραμματισμός (ανάγνωση, γραφή, κατανόηση)
- ☐ Αριθμητική (μαθηματικά, λογική σκέψη)
- ☒ Ψηφιακές δεξιότητες
- ☒ STEM (επιστήμη, τεχνολογία, μηχανική, μαθηματικά)
- ☒ Προσωπικές, κοινωνικές και μάθηση για τον τρόπο μάθησης
- ☐ Δεξιότητες του πολίτη
- ☐ Επιχειρηματικότητα
- ☐ Πολιτισμική επίγνωση και έκφραση
- ☐ Γλωσσικές δεξιότητες
- ☒ Επαγγελματικές δεξιότητες που σχετίζονται με την εργασία
- ☐ Πράσινες ικανότητες
- ☐ Άλλο (προσδιορίστε):

ΠΙΘΑΝΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ

- ☒ Εκπαιδευτικοί / Εκπαιδευτές
- ☒ Διοικητικό προσωπικό
- ☒ Διεύθυνση σχολείου / κέντρου
- ☒ Χάραξη πολιτικής / Δημόσια διοίκηση
- ☒ ΜΚΟ / Κοινοτικές οργανώσεις
- ☒ Άλλο (προσδιορίστε):

Γλωσσάρι Κατηγοριών (Επεξήγηση των Στοιχείων της Λίστας Ελέγχου)

Τύπος πρακτικής

- Μάθηση στην πράξη – μάθηση μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, μεθόδων που βασίζονται στην πράξη, όπως εργαστήρια ή πραγματικές εργασίες.
- Διαγενεακή μάθηση – δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν συμμετέχοντες από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες που μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον.
- Μάθηση βασισμένη στην κοινότητα – μάθηση που λαμβάνει χώρα εντός της τοπικής κοινότητας, συχνά μέσω της εμπλοκής στην πραγματική ζωή.
- Ψηφιακή / μικτή μάθηση – εκπαίδευση με χρήση ψηφιακών εργαλείων (διαδικτυακά) ή συνδυασμός διαδικτυακών και δια ζώσης μεθόδων.
- Μάθηση από ομοτίμους – μάθηση μεταξύ συμμετεχόντων με παρόμοια κατάσταση ή εμπειρία, με αλληλοϋποστήριξη.
- Καθοδήγηση / εκπαίδευση – ατομική υποστήριξη από ένα πιο έμπειρο άτομο που θα βοηθήσει στη μάθηση και την προσωπική ανάπτυξη.
- Πολιτιστικές / δημιουργικές προσεγγίσεις – χρήση τεχνών, μουσικής, θεάτρου, αφήγησης ιστοριών κ.λπ. ως μαθησιακά εργαλεία.
- Συνεργατικές / βασισμένες σε εταίρους – πρακτικές που περιλαμβάνουν τη συνεργασία μεταξύ οργανισμών ή ομάδων.
- Άλλο (προσδιορίστε) – οποιαδήποτε άλλη μέθοδος που δεν αναφέρεται παραπάνω.

Ομάδα-στόχος

- Ενήλικες με χαμηλά προσόντα – ενήλικες που έχουν χαμηλό επίπεδο επίσημης εκπαίδευσης ή βασικών δεξιοτήτων.
- NEETs – άτομα που δεν βρίσκονται σε εκπαίδευση, απασχόληση ή κατάρτιση (συχνά νέοι ενήλικες).
- Μετανάστες / Πρόσφυγες – άτομα που μετακινήθηκαν από άλλη χώρα, αντιμετωπίζοντας συχνά προκλήσεις ένταξης.
- Ηλικιωμένοι ενήλικες – Ενήλικες ηλικίας 65+ ετών
- Γυναίκες – πρακτικές που ανταποκρίνονται ειδικά στις ανάγκες των γυναικών.
- Άτομα με αναπηρίες – άτομα με σωματικές, αισθητηριακές, νοητικές ή ψυχικές αναπηρίες.
- Άλλες ευάλωτες ομάδες – ομάδες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι).
- Γενικός ενήλικος πληθυσμός – μέσοι ενήλικες που δεν εμπίπτουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.

Μαθησιακό Περιβάλλον

- Τυπική – μάθηση εντός επίσημων εκπαιδευτικών συστημάτων, πιστοποιημένα μαθήματα (π.χ. σχολεία, πανεπιστήμια).
- Μη τυπική – οργανωμένη μάθηση εκτός του τυπικού συστήματος (π.χ. εργαστήρια, εκπαίδευση στην κοινότητα).

- Άτυπη – μάθηση μέσω καθημερινών εμπειριών, χωρίς δομημένο μάθημα (π.χ. εθελοντισμός, οικογένεια).

Δεξιότητες / Ικανότητες που αναπτύχθηκαν

- Γραμματισμός – ανάγνωση, γραφή και κατανόηση κειμένων (συμπεριλαμβανομένων λειτουργικών κειμένων όπως οι φόρμες).
- Αριθμητική – χρήση μαθηματικών και λογικής συλλογιστικής.
- Ψηφιακές δεξιότητες – χρήση ψηφιακών εργαλείων, π.χ. δημιουργία βιογραφικού σημειώματος, διαδικτυακά εργαλεία, διαδικτυακές πλατφόρμες.
- STEM – φυσικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά.
- Προσωπικές, κοινωνικές και μαθησιακές δεξιότητες – αυτογνωσία, κίνητρα, ομαδική εργασία, δεξιότητες δια βίου μάθησης.
- Δεξιότητες του πολίτη – ενεργός ιδιότητα του πολίτη, κατανόηση της δημοκρατίας και κοινωνικές ευθύνες.
- Επιχειρηματικότητα – δημιουργικότητα, καινοτομία, διαχείριση έργων, ανάληψη κινδύνου.
- Πολιτισμική επίγνωση και έκφραση – εκτίμηση και δημιουργία πολιτιστικού περιεχομένου (π.χ. τέχνες, μουσική).
- Γλωσσικές δεξιότητες – ικανότητα επικοινωνίας σε μία ή περισσότερες ξένες γλώσσες.
- Δεξιότητες σχετικές με την εργασία / επαγγελματικές δεξιότητες – πρακτικές δεξιότητες χρήσιμες σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας ή επαγγέλματα.
- Πράσινες ικανότητες – γνώσεις και συμπεριφορές που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική φροντίδα.
- Άλλο – τυχόν άλλες δεξιότητες που έχουν αναπτυχθεί (παρακαλώ διευκρινίστε).

Πιθανοί χρήστες – ομάδες που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την εφαρμογή, την προσαρμογή ή την έμπνευση αυτής της πρακτικής στο εργασιακό τους πλαίσιο.

Σημείωση: Αυτές οι κατηγορίες ακολουθούν πλαίσια της ΕΕ, όπως οι Βασικές Ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση (2018), το Σχέδιο Δράσης για τις Βασικές Δεξιότητες (2025) και ο Οδηγός Προγράμματος Erasmus+ 2025 – Γλωσσάρι

This document was created under the Creative Commons license:

Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).

All or part of this document may be used, copied, and disclosed provided that the origin is mentioned, it is not used commercially, and its license is not modified.

All rights reserved.

© Copyright 2024 XXI Adults

